

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 118

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 3 november 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Coronacrisis - Opvolging problematische spijbelaars

Op 27 oktober jongstleden publiceerde Statistiek Vlaanderen de cijfers inzake problematisch afwezige scholieren.[\[1\]](#) Hieruit bleek dat in het schooljaar 2019-2020 amper 1,5 procent van de minderjarige leerlingen in het secundair onderwijs meer dan 30 halve dagen afwezig was zonder geldige reden. Het aantal problematisch afwezigen ligt daarmee een stuk lager dan in de voorbije schooljaren. Tot het schooljaar 2018-2019 was er immers een sterk stijgende trend: toen was in het secundair onderwijs 2,65 procent minimum 30 halve dagen problematisch afwezig. Vijf jaar eerder, in het schooljaar 2013-2014, was dit slechts 1,71 procent, wat een stijging betekende met 60 procent over vijf jaar. Het schooljaar 2019-2020 zorgt dus voor een trendbreuk door een daling van zomaar even 42,8 procent ten opzichte van een schooljaar eerder.[\[2\]](#)

Deze algemene cijfers over het afgelopen schooljaar lijken echter weinig bruikbaar aangezien deze natuurlijk erg vertekend zijn door de coronacrisis en scholenlockdown. Onze bezorgdheid is dat er door de scholenlockdown tussen half maart en juni amper een degelijke opvolging van deze leerlingen kon plaatsvinden. Deze bezorgdheid inzake de monitoring en opvolging van het problematisch spijbelen had ik al aan de minister te kennen gegeven in mijn eerdere schriftelijke vraag[\[3\]](#). Te vrezen valt dat veel jongeren in die periode onder de radar gebleven zijn. De kans is groot dat zij zo uiteindelijk vroegtijdig zullen uitvallen.

We vermoeden dat mocht het schooljaar 2019-2020 een normaal jaar geweest zijn (dus zonder de scholenlockdown), de cijfers even hoog zouden zijn als het jaar ervoor. In een eigen berekening, zij het voorzichtige, prognose komen we immers uit op een minimale hypothetische spijbelgraad van 2,47 procent onder de minderjarigen in het secundair onderwijs.

Het blijft dan ook een primordiale taak om in het huidige schooljaar 2020-2021 de problematische spijbelaars consequent te blijven opvolgen en begeleiden, ondanks de nieuwe coronahaarden die de kop opsteken. De gebruikelijke procedure is dat wanneer een leerling meer dan vijf halve dagen problematisch afwezig is, moet de school dat aan het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) melden. Dit kan ook vroeger, als de school de hulp van het CLB kan gebruiken. De school en het CLB bekijken samen welke acties zij kunnen ondernemen om de leerling te begeleiden. Als zij voor een begeleidingstraject met het CLB kiezen, stellen zij samen een begeleidingsdossier op. We vrezen echter dat de CLB's dat niet gaan kunnen bolwerken doordat ze nu de handen vol hebben met de contacttracing van besmette leerlingen en het inhalen van uitgestelde vaccinaties en

medische onderzoeken, bovenop hun gebruikelijke taken inzake begeleiding van leerlingen met leerproblemen en/of sociaal-psychische problemen. Daarom lijkt een verdere (tijdelijke) versterking van deze diensten met extra manschappen en bijbehorende middelen opportuun.

1. Hoe evalueert de minister de huidige statistieken voor het schooljaar 2019-2020, alsook onze bezorgheden hieromtrent en onze prognose?
2. In mijn vorige schriftelijke vraag omtrent dit onderwerp werd de suggestie tot het mogelijks apart bijhouden van de cijfers uit de periode voor de coronacrisis (dus tot maart 2020) en deze uit de periode tijdens/na de eerste coronagolf (vanaf maart 2020) van de hand gedaan. De minister verwees hierbij naar het jaarlijkse cijferrapport 'Wie is er niet als de schoolbel rinkelt?' van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). In dit cijferrapport wordt ook telkens een tabel opgenomen/bijgevoegd met opsplitsing naar de maand waarin de 30ste problematische afwezigheid geregistreerd werd. Aan de hand van deze tabel kon men toch voor de eerste helft van het schooljaar 2019-2020 een representatieve vergelijking maken met de voorgaande schooljaren. Deze rapporten met de Excel-bestanden uit voorgaande schooljaren werden dan ook geconsulteerd bij de opmaak van onze prognose. Hierbij werden we echter geconfronteerd met het euvel dat in november 2019 het recentste desbetreffende rapport gepubliceerd werd, hetwelke het schooljaar 2017-2018 behelst. Indien AGODI geen vertraging heeft opgelopen door de coronacrisis komt normaliter vanaf november 2020 het rapport voor 2018-2019 uit. Dit wil zeggen dat het rapport met de evaluatie van het schooljaar 2019-2020 pas tegen november 2021 zou beschikbaar zijn. Ik begrijp dat dit voor de diensten tijd vergt om dit te produceren, maar indien we duidelijk zicht willen krijgen op hoeveel problematische spijbelaars we mogelijks niet gemonitord hebben, is dergelijke wachtperiode wel lang.

Kan de minister eventueel nu al de desbetreffende cijfers per maand bezorgen voor het schooljaar 2019-2020?

3. De recentste statistieken inzake vroegtijdige schoolverlaters (op basis van administratieve data) behelzen het schooljaar 2017-2018, alwaar er 8031 vroegtijdige schoolverlaters waren, zijnde relatief gezien zo'n 11,9 procent.^[4] Voor cijfers inzake het afgelopen schooljaar is het begrijpelijkerwijs nog veel te vroeg gezien jongeren zich dit schooljaar nog kunnen inschrijven voor een bepaald educatief traject.

Heeft de minister al tussentijdse signalen ontvangen vanuit onderwijsverstrekkers, CLB's of andere betrokken organisaties dat deze het afgelopen schooljaar hoger zou zijn?

4. Hoe evalueert de minister onze bezorgdheid dat de CLB's het te druk zouden hebben met de contacttracing alsook de genoemde inhaaloperatie om problematische spijbelaars op een kwaliteitsvolle manier te blijven opvolgen en begeleiden? Heeft hij hieromtrent al signalen gekregen vanuit de CLB's? Zal de minister desgevallend inzetten op extra personeel voor de CLB's? Immers, in antwoord op mijn vorige schriftelijke vraag vermeldde de minister de projectsubsidie om de blended hulpverlening via CLBch@t te faciliteren, wat natuurlijk een goed initiatief is, maar wat enerzijds natuurlijk niet exclusief de spijbelproblematiek tackelt en anderzijds wel een afdoende middel kan zijn voor leerlingen die zelf aangeven met onderliggende problemen te kampen die de oorzaak zijn van hun spijbelgedrag en daar iets aan willen doen, maar niet de hardleersers onder hen die gewoon thuisblijven omdat ze gewoon niet naar school willen/schoolmoe zijn.

[1] <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/problematische-afwezigheden>

[2] Statistieken afkomstig uit de cijfertabellen "Problematische afwezigheden en tucht" van Agodi: <https://www.agodi.be/cijfermateriaal-problematische-afwezigheden-en-tucht>

[3] Schriftelijke vraag nr. 739 van 3 augustus 2019

[4] <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/vroegtijdige-schoolverlaters-op-basis-van-administratieve-data>

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 118 van 3 november 2020

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1+4. Om de continuïteit van de rapportage 'problematische afwezigheden' te garanderen over de jaren heen, werd er gekozen om geen nieuwe indicator op te stellen. Dat het aantal problematische afwezigheden (30 of meer) in schooljaar 2019-2020 lager ligt dan de jaren voorheen is logisch door de getroffen corona-maatregelen. Wellicht zullen de data voor schooljaar 2020-2021 ook genuanceerd benaderd moeten worden.

Het Vlaams Parlementslid geeft niet mee welke berekening leidt tot de 2,47% en het is dan ook niet raadzaam om daar conclusies uit te trekken.

Gezien de grote populatie waarover het gaat, is elke fractie in deze bijzonder belangrijk.

Met de CLB-sector werden de prioritaire taken afgesproken voor deze woelige periode. Contactonderzoek heeft absolute prioriteit, vervolgens de vaccinaties en tot slot ook de kwetsbare leerlingen: zij die dreigen af te haken, waaronder dus ook de echt hardnekkige spijbelaars. Verder verwijs ik graag naar de afspraken die we maakten met de sector en die per [pandemiescenario](#) uitgeschreven staan. Voor het CLB blijft het mogelijk om kinderen en jongeren digitaal te ontmoeten en waar nodig ook een fysiek gesprek uit te voeren.

Verder ondernam ik verschillende acties, waarvan ik er hier enkele toelicht. Ook zit ik bijna wekelijks samen met alle sociale partners en de Vlaamse Scholierenkoepel om de vinger aan de pols te houden.

- Vorig schooljaar reikte ik de mogelijkheid aan om beroep te doen op de **pedagogische reserve** voor leerlingen die scholen nog moeilijk konden bereiken of waarvoor bijkomende ondersteuning nodig was.
- Daarenboven voorzag ik ook een bijkomende subsidie aan 43 projecten '**bijscholen**' om de leerachterstand weg te werken bij de leerlingen. De 'bijscholen' bieden remediëringstrajecten op maat aan groepjes van minstens zeven leerlingen die door de lockdown van vorig schooljaar extra begeleiding kunnen gebruiken. De deelname door de leerlingen is op vrijwillige basis en voor de leerlingen geheel kosteloos.
- Ik investeer ook in een **buddy-project** om leerachterstand weg te werken bij scholieren. Concreet kunnen studenten uit het 2^e of 3^e jaar van de lerarenopleidingen tijdens hun stage kiezen om als 'buddy' een kleine groep scholieren te begeleiden op school. Zo kunnen scholieren die het moeilijk hebben om zelfstandig te werken toch bijgespijkerd worden.
- Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen aan boord blijven, ook bij afstandsonderwijs, investeer ik in 15.000 nieuwe **laptops** voor kwetsbare leerlingen. Deze laptops komen bovenop de 12.000 tweedehands toestellen die vorig schooljaar al beschikbaar werden gemaakt.
- Door een **hervorming van het gemotiveerd verslag** - één van de stappen in de afschaffing van het M-decreet - kon er al wat administratieve last bij de CLB's geschrapt. Hierdoor krijgen de CLB's meer ruimte om leerlingen, leerkrachten en directies te ondersteunen op het terrein. Daarbij investeerde ik

30 miljoen euro in de **zorgtijdgarantie**, die de capaciteit van de ondersteuningsnetwerken verhoogt, en nog eens 23 miljoen euro in **bijkomende leerlingenondersteuning in het basisonderwijs**, zodat er extra ingezet kan worden op goede omkadering.

- Ik kende recent nog **extra middelen** toe aan de CLB-sector voor extra werkkrachten voor het contactonderzoek omdat er nu inderdaad heel wat medewerkers ingeschakeld worden bij het contactonderzoek. Ik voorzie opnieuw 2,5 mio euro voor 2020. Met deze middelen kan elk CLB gemiddeld vier extra voltijdse krachten in dienst nemen. Deze extra middelen komen bovenop de 1,3 miljoen euro die ik eerder al vrijmaakte voor de CLB's voor contactonderzoek.

2. Zowel in het basis- als in het secundair onderwijs zie ik in het coronaschooljaar 2019-2020 een daling van het aantal leerlingen dat minstens 30 halve dagen problematisch afwezig (B-code) was ten opzichte van dezelfde cijfers voor de twee voorgaande schooljaren. Deze daling is meer uitgesproken in het secundair onderwijs:
 - Basisonderwijs: 0,45% van de schoolbevolking problematisch afwezig tegenover 0,66% in 2017-2018 en in 2018-2019;
 - Secundair onderwijs: 1,48% van de schoolbevolking problematisch afwezig tegenover 2,53% in 2017-2018 en 2,65% in 2018-2019.

Zoals de Vlaams volksvertegenwoordiger zelf aangeeft, moet bij deze cijfers opgemerkt worden dat scholen voor leerlingen die tijdens de coronaperiode niet op school werden verwacht geen andere afwezigheidscodes (waaronder B-codes) moesten registreren. Afwezigheden tijdens/niet deelnemen aan afstandsonderwijs werd dus niet geregistreerd. Via deze cijfers kan de Vlaams volksvertegenwoordiger dus de verschillende schooljaren qua spijbelproblematiek niet met mekaar vergelijken, ook niet het gedeelte tot en met februari 2020.

Merk op dat deze cijfers de leerlingen opnemen die over het schooljaar heen minstens 30 halve dagen problematisch afwezig waren. Aangezien deze groep in totaal daalde omwille van de lock down, is het evident dat ook het absoluut aantal leerlingen dat een eerste of tiende B-code haalde in de maanden september tot februari in het corona-schooljaar lager lag dan eerdere schooljaren. Om dus een eerlijke vergelijking te maken van de problematische afwezigheid in 2019-2020 ten opzichte van eerdere schooljaren, mogen we enkel focussen op het aantal leerlingen dat een 30ste B-code behaalde in de maanden september tot februari.

In het basisonderwijs is er in de maanden september tot februari eerder een lichte daling van het aantal leerlingen dat een 30ste B-code behaalde.

Voor cijfers over vroegtijdig schoolverlaten verwijzen we de Vlaams volksvertegenwoordiger door naar de Dataloep-toepassing 'Vroegtijdig schoolverlaten in het Vlaams secundair onderwijs'. De Vlaams volksvertegenwoordiger kan deze raadplegen via volgende link: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>

Voor cijfers over NEET (not in education, employment or training) verwijzen we de Vlaams volksvertegenwoordiger door naar de EAK-indicator, die door het Steunpunt Werk jaarlijks geactualiseerd en gepubliceerd wordt. De Vlaams volksvertegenwoordiger kan deze data raadplegen via volgende link: <https://www.steunpuntwerk.be/node/2932>

Via het ESF-project 'Transitietrajecten' zorg ik ervoor dat leerlingen in de tweede en derde graad bso vanaf de vaststelling van potentieel vroegtijdig schoolverlaten door het schoolteam de nodige begeleiding krijgen binnen een transitietraject. Deze transitietrajecten focussen op het stimuleren en motiveren van de jongere om de

onderwijskwalificatie af te werken én de stap naar een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt voor te bereiden en eventueel samen te zetten. In Vlaanderen zijn 11 projecten actief, goed voor zo'n 1080 trajecten voor de komende twee schooljaren (2020-2021 en 2021-2022).

Ik volg de situatie dus op de voet om vroegtijdig schoolverlaten zoveel als mogelijk te beperken.